

فلسفه وجودی پایداری شرکتی در ایران: رویکرد ترکیبی

داریوش اخترشناس*، شادی حسن‌زاده**، کژال غلامی***

چکیده

افشای عملکرد پایداری شرکتی انگیزه زیادی برای شرکت‌ها به منظور بهبود مزیت رقابتی پدید آورده است و به عنوان ابزاری حیاتی به منظور برآورده نمودن نیاز روزافزون ذینفعان شرکت‌ها به منظور افزایش شفافیت اطلاعاتی تبدیل شده است. هدف این مقاله، واکاوی فلسفه وجودی پایداری شرکتی با تأکید بر علل پیدایش، اهداف، مزایا، معایب و ذی‌نفعان پایداری شرکتی مبتنی بر رویکرد ترکیبی می‌باشد. تحلیل بخش کیفی پژوهش، از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با ۲۰ نفر از خبرگان این حوزه و با روش تحلیل تم انجام شده است. در بخش کمی، به منظور سنجش اعتبار مفاهیم کشف شده، با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته، نظرات ۱۲۳ نفر از خبرگان دریافت و با استفاده از آزمون‌های آماری تجزیه و تحلیل گردید. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد مهمترین دلیل پیدایش؛ ناتوانی گزارش‌های مالی سنتی برای پوشش اطلاعاتی تغییرات محیط تجاری و تأمین خواسته‌های ذی‌نفعان به دلیل تمرکز بر جنبه مالی و افق زمانی کوتاه مدت، مهمترین هدف؛ دستیابی و مدیریت همزمان سود و پاسخگویی به انتظارات اجتماعی و زیست محیطی، مهمترین مزیت؛ افزایش کیفیت گزارشگری مالی و مهمترین نقص؛ امکان تظاهر به اجرای پایداری شرکتی و منحرف کردن اذهان عمومی به منظور فرار از قوانین و مقررات می‌باشد. همچنین یافته‌ها حاکی از آن است که جامعه و نسل‌های آینده از مهمترین ذی‌نفعان پایداری شرکتی می‌باشند. نتایج این پژوهش می‌تواند موجب بسط ادبیات نظری در حوزه پایداری شرکتی و جلب توجه نهادهای استاندارد‌گذار و قانونگذار در ایران شود.

واژه‌های کلیدی: پایداری شرکتی، تحلیل تم، توسعه پایدار، عملکرد پایداری.

* استادیار گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۲۱

** استادیار گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۲۷

*** کارشناس ارشد حسابداری، مدرس دانشگاه، کرمانشاه، ایران نویسنده مسئول: داریوش اخترشناس

مقدمه

امروزه سازمان‌ها علاوه بر انجام وظایف سنتی خود به انجام فعالیت‌های دیگری نیز مکلف شده‌اند که هدف این فعالیت‌ها پاسخگویی به انتظارات جامعه و سطح گسترده‌تری از ذی‌نفعان است. تغییر در انتظارات جامعه از بنگاه‌های اقتصادی منجر به ایجاد تعاریف جدید و پیدایش پدیده‌هایی همچون توسعه پایدار^۱ و پایداری شرکتی^۲ شده است. توسعه پایدار مفهومی است که در سال‌های اخیر به عنوان مسأله‌ای جهانی مطرح شده است. عملکرد پایداری به عنوان ابزاری حیاتی برای شرکت‌ها و سازمان‌ها به منظور برآورده نمودن نیاز روزافزون ذی‌نفعان به شفافیت اطلاعات تبدیل شده است. به دلیل نگرانی فزاینده در مورد چالش‌های زیست‌محیطی جهانی و در نتیجه ضرورت حفظ اکوسیستم، این امر برای اقتصادهای توسعه یافته و در حال توسعه به طور فزاینده‌ای ضروری می‌شود (گلد و طیب^۳، ۲۰۲۳). عوامل مهم و تأثیرگذاری همچون بحران مالی و رسوایی‌های مالی شرکت‌های بزرگ جهان سبب شد که نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان افزایش یابد و مدیریت فراتر از تعهدات قانونی خود به صورت داوطلبانه گزارش‌هایی را به منظور شفاف‌سازی هر چه بیشتر تهیه و ارائه نماید. بنابراین حسابداری نقشی اساسی در موضوع‌های جدید از جمله پایداری شرکتی به عهده دارد. افشای عملکرد پایداری شرکتی انگیزه زیادی برای شرکت‌ها جهت بهبود مزیت رقابتی خود، ایجاد کرده است (گارسیا و همکاران^۴، ۲۰۱۹). در راستای حفاظت از محیط زیست، بحث توسعه‌ی پایدار مطرح می‌شود. در بیست سال گذشته تعداد شرکت‌هایی که با تأکید بر مسائل کلیدی این حوزه، شامل تغییرات آب و هوا، کارایی منابع، رفاه کارکنان، ایمنی و کیفیت محصول و مبارزه با فساد و غیره، عملکرد پایداری شرکتی خود را اندازه‌گیری، مدیریت و افشا نموده‌اند، افزایش چشم‌گیری داشتند (گرو و سرافیم^۵، ۲۰۲۰).

با توجه به این موضوع، شرکت‌ها در سراسر جهان شروع به ایفای نقش مهمی در ترویج برنامه توسعه پایدار با پیروی از دستورالعمل شماره (۲۰۳۰) سازمان ملل در راهبردهای تجاری خود و ارائه راه‌حل‌های ارزشمند برای چالش‌های جهانی پایداری نمودند. شرکت‌ها با ایجاد شغل، تولید درآمد، توسعه سرمایه فکری و همچنین توسعه محصولات و خدمات جدید، نقش مهمی در توسعه پایداری بلندمدت ایفا می‌نمایند (جان و همکاران^۶، ۲۰۲۲). پس از بحران‌های مالی طی سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹ میلادی و افزایش

تقاضای استفاده کنندگان اطلاعات در مورد شفافیت مالی و گزارشگری شرکت‌ها (ان جی و رضایی^۷، ۲۰۱۵)، اطلاعات مالی و غیرمالی شفاف، دقیق و قابل اعتماد، از طریق گزارشگری پایداری شرکتی به ذی‌نفعان ارائه شد (لانگک و همکاران^۸، ۲۰۱۲). عوامل مهم و تأثیرگذاری همچون بحران مالی و رسوایی‌های مالی شرکت‌های بزرگ جهان سبب شد که نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان افزایش یابد و مدیریت فراتر از تعهدات قانونی خود به صورت داوطلبانه گزارش‌هایی را به منظور شفاف‌سازی هر چه بیشتر تهیه و ارائه نماید.

به دنبال افزایش تقاضا برای پاسخگویی در ارتباط با فعالیت شرکت و اثرات آن بر جامعه، قوانین و مقرراتی برای انواع گزارشگری شرکت‌ها تدوین شده است. در ایران نیز طبق قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه (۱۳۹۶)، به ثبات و پایداری تجاری و ارتقای شفافیت نظام مالی تأکید شده است. سازگاری با محیط زیست و ذیحق دانستن ذینفعان از معیارهای مهم پایداری است، که در ماده دو قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه، موضوعات خاص راهبردی در مورد مسائل پایداری مطرح شده است. در کشور ایران با وجود منابع طبیعی سرشار و محیط زیست متنوع و نیز علی‌رغم تأکید بر ارائه گزارش‌های اثرات مرتبط با محیط زیست و اجتماع، با توجه به اهمیت موضوع و پژوهش‌های گسترده در حوزه پایداری در کشورهای توسعه‌یافته، متأسفانه هنوز بسیاری از شرکت‌ها و نهادهای قانونگذار ایرانی به مسئله پایداری شرکتی توجه ننموده و درک مناسبی از ابعاد آن ندارند.

پایداری شرکتی، مفهوم نسبتاً جدیدی است که واکاوی فلسفه وجودی آن ضرورت دارد. بنابراین لازم است دلایل وجودی و اهداف آن مورد بررسی قرار گیرد. همچنین لازم است که مزایا و معایب این مفهوم بررسی شود تا برای تقویت مزایا و اصلاح معایب، اقدامات لازم صورت گیرد. با توجه به گسترده بودن دامنه ذی‌نفعان، توجه به این حوزه نیز دوچندان شده است. نظریه‌های مختلفی برای گزارشگری پایداری شرکتی مطرح شده است که در این مقاله به دو نظریه حامی گیگا و عدالت توزیعی پرداخته شده است. بر این اساس ضروری است، متناسب با شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی ایران، از طریق بررسی ادبیات نظری، استانداردها، قوانین و مقررات و انجام مصاحبه با صاحب‌نظران، فلسفه وجودی پایداری شرکتی مورد واکاوی قرار گیرد. ادبیات موجود داخلی در این حوزه، با بررسی عوامل مالی و غیرمالی تأثیرگذار بر پایداری شرکتی و

همچنین ارتباط میان عوامل با نظریه‌های مطرح شده، توانسته‌اند تا حدودی به ادبیات این حوزه غنا ببخشند؛ اما بررسی و مطالعه چستی و چرایی پایداری شرکتی مفهوم مفقود در پژوهش‌های پیشین می‌باشد، لذا این پژوهش با به کارگیری ابعاد پایداری شرکتی به صورت یکپارچه و بررسی جامع تمام مسائل، چشم‌انداز جدید و کاملی از درک مفهوم وجودی پایداری شرکتی در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌دهد.

هدف اصلی این پژوهش در مرحله اول، واکاوی فلسفه وجودی پایداری شرکتی با روش کیفی تحلیل تم و مصاحبه با متخصصین و صاحب‌نظران و در مرحله دوم، سنجش شاخص‌های استخراج شده با دریافت نظرات متخصصین و صاحب‌نظران از طریق پرسشنامه است. در واقع این پژوهش در پی پاسخ علمی به این سؤالات است که، چه عواملی باعث پیدایش پایداری شرکتی شده است؟ پایداری شرکتی چه اهدافی را دنبال می‌کند؟ مزایا و معایب پایداری شرکتی چیست؟ ذی‌نفعان پایداری شرکتی چه افراد یا سازمان‌هایی هستند؟ از جنبه‌های تمایز و نوآوری این پژوهش نسبت به پژوهش‌های پیشین این است که: فلسفه وجودی پایداری شرکتی با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی ایران واکاوی شده و از رویکرد ترکیبی (کیفی-کمی) به این منظور استفاده گردیده است. قطعا نتایج این پژوهش می‌تواند با توجه به ماده ۳۹ فصل ششم دستورالعمل ارتقای حاکمیت شرکتی که به «گزارشگری پایداری» شرکت‌های بورسی مبتنی بر افشای اطلاعات پیرامون مسائل مالی و اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی اشاره دارد، موجب بسط ادبیات نظری در حوزه پایداری شرکتی و جلب توجه نهادهای استانداردگذار و قانونگذار در ایران شود.

با مرور ادبیات و پیشینه‌های خارجی و داخلی، خلاء پژوهشی و نقاط ضعف در آن‌ها مشاهده می‌شود. در پژوهش‌های پیشین، بررسی پایداری شرکتی بدون در نظر گرفتن شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی ایران بوده است. همچنین در این پژوهش‌ها تنها عوامل مؤثر بر پایداری شرکتی مورد بررسی قرار گرفته و سایر موضوعات مرتبط با پایداری شرکتی بررسی نشده است. بنابراین، این پژوهش به دنبال واکاوی فلسفه وجودی پایداری شرکتی متناسب با شرایط ایران می‌باشد، تا ضعف‌های پژوهش‌های پیشین در این زمینه برطرف شود. پس از مطالعه مبانی نظری و پیشینه، پژوهش حاضر در پی پاسخ دادن به پرسش‌های زیر است:

پرسش اول: چه عواملی باعث پیدایش و شکل‌گیری پایداری شرکتی شده است؟

- پرسش دوم: پایداری شرکتی چه اهدافی را دنبال می‌کند؟
- پرسش سوم: پایداری شرکتی چه مزایایی دارد؟
- پرسش چهارم: پایداری شرکتی چه معایی دارد؟
- پرسش پنجم: ذی‌نفعان پایداری شرکتی چه افراد یا سازمان‌هایی هستند؟

مبانی نظری

علی‌رغم وجود ادبیات نسبتاً قوی، موضوع پایداری شرکتی مفهومی وسیع، پیچیده و در حال تکامل است که نگرش‌ها و ایده‌های متنوعی را دربر می‌گیرد. علاقه فزاینده شرکت‌ها در قبال افزایش مشکلات جهانی (به عنوان مثال، تغییرات آب و هوا) و تغییر درک عمومی مبنی بر اینکه شرکت‌ها باید راه‌حل‌هایی برای این مشکلات ارائه دهند، همچنین آگاهی بیشتر مدیران از مزایای بالقوه همسویی فعالیت‌ها با اصول توسعه پایدار از عوامل موثر بر مطالعه و بررسی ادبیات این حوزه است (میر و همکاران،^۱ ۲۰۱۹). یکی از نخستین و شناخته‌شده‌ترین تعریف‌های توسعه پایدار که توسط کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه^{۱۱} (WCED) ارائه شده، عبارت است از «رفع نیازهای حال حاضر بدون به خطر انداختن توانایی نسل‌های آینده برای رفع نیازهای خود» (سنیرسون^{۱۱}، ۲۰۰۹). در دهه ۱۹۹۰ پایداری شرکتی به عنوان فرآیندی برای رسیدن به توسعه پایدار در جوامع تعریف شد. جان و همکاران (۲۰۲۲) تحلیلی کتابسنجی از ادبیات پایداری شرکتی با تأکید بر ارتباط میان پایداری شرکتی و توسعه پایدار برای سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۲۱ انجام دادند. هدف آن‌ها شناسایی سهم پایداری شرکتی و توسعه پایدار، زمینه‌های اصلی پژوهش، کلمات کلیدی استفاده شده، کشورها، مؤسسات و نویسندگان فعال در زمینه پژوهش‌های پایداری و روند انتشار فعلی آن بود. یافته‌های آن‌ها نشان داد که پایداری شرکتی و توسعه پایدار موضوعات پژوهشی پر رونقی می‌باشند و ایالات متحده بیشترین تعداد مقالات را به دنبال انگلستان، اسپانیا، ایتالیا و آلمان منتشر کرده است. مطالعه آن‌ها توصیه‌های راهبردی و برجسته کردن اهمیت در نظر گرفتن مشارکت پایداری شرکت‌ها در توسعه پایدار را برای همه ذی‌نفعان جامعه نشان داد.

اگرچه اخیراً مفاهیم پایداری شرکتی دقیق‌تر شده و ابهام کمتری دارد، اما اجماع در

تعریفی واحد برای آن وجود ندارد (ژانگ، ۲۰۱۷). مفهومی که امروزه مکرراً مورد اشاره پژوهشگران قرار می‌گیرد مدل کارول مبتنی بر تئوری ذی‌نفعان است. کارول (۱۹۷۹) اعلام کرد پایداری شرکتی باید متشکل از تعهدات اقتصادی، قانونی، اخلاقی و بشردوستانه نسبت به محیط کار شرکت باشد. همچنین میر و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه کیفی خود که با روش مرور نظام‌مند ادبیات انجام شده بود، ۳۳ مفهوم و تعریف را برای پایداری شرکتی بیان نمودند و با معرفی چهار مؤلفه اساسی (۱) جهت‌گیری زمانی پایداری، (۲) دامنه پایداری، (۳) سطح یکپارچگی پایداری و (۴) جهت‌گیری هنجاری پایداری، چارچوب مفهوم پایداری شرکتی را معرفی نمودند.

گزارش برون‌ت‌لند در حوزه گزارشگری پایداری بیان می‌نماید که این نسل و نسل‌های آینده، سهامداران هستند. لذا با استفاده از تعریف گسترده ذی‌نفعان به عنوان کسانی که تأثیر می‌گذارند و تحت تأثیر قرار می‌گیرند، بشریت و زمین دو ذینفع عمده محسوب می‌شوند، این گزارش علاوه بر نظریه‌های مطرح این حوزه شامل نظریه‌های مشروعیت، ذی‌نفعان، سازمانی، اقتصاد سیاسی و نمایندگی، دو نظریه گیگا و عدالت توزیعی را مطرح می‌نماید (کمیسون برون‌ت‌لند، ۱۹۸۷). از دیدگاه نظریه گیگا، فلسفه وجودی پایداری شرکتی، زمین را به عنوان یک سیستم خودکنترلی در نظر می‌گیرد که اجزای زنده و غیر زنده آن برای حفظ یک محیط پایدار و بهینه برای زندگی تعامل دارند. این نظریه بر ارتباط متقابل همه موجودات زنده و اهمیت حفظ منابع طبیعی سیاره تأکید دارد (آی‌سیس‌کرا، ۲۰۲۲). مطابق با نظریه عدالت توزیعی، هدف، تضمین انصاف و عدالت در توزیع منابع و منافع درون یک جامعه یا سازمان می‌باشد. این نظریه مبتنی بر این ایده است که منابع با در نظر گرفتن عواملی مانند نیاز، شایستگی و مشارکت، باید به گونه‌ای توزیع شوند که عادلانه باشد. این نظریه اغلب در بحث سیاست‌های اجتماعی، اقتصادی و همچنین در حاکمیت شرکتی و گزارش پایداری استفاده می‌شود. در زمینه گزارشگری پایداری، این اطمینان ایجاد می‌شود که منابع به طور عادلانه تخصیص یافته و برای حمایت از اهداف توسعه پایدار مورد استفاده قرار می‌گیرند. این می‌تواند شامل اندازه‌گیری و گزارش در مورد توزیع منابع در یک شرکت یا سازمان و همچنین ارزیابی تأثیر استفاده از منابع بر محیط زیست و جامعه باشد. با ترکیب نظریه عدالت توزیعی در چارچوب گزارشگری پایداری، شرکت‌ها می‌توانند تعهد خود را به انصاف و عدالت در توزیع منابع و سهم خود

در اهداف توسعه پایداری را نشان دهند (آییسکرا، ۲۰۲۲). براساس این دو نظریه، فلسفه وجودی پایداری شرکتی بیان می‌کند که شرکت‌ها نه تنها به منظور ایجاد سود مالی بلکه به عنوان اعضای فعال در جامعه و بهره‌برداران منابع زمین و محیط زیست به دنبال تعهد به ارزش‌های اجتماعی و محیطی هستند و برقراری تعادل بین نیازهای نهادهای مختلف، ایجاد رشد پایدار و مسئولیت‌پذیری نسبت به تأثیرات شرکت بر جامعه و محیط زیست می‌تواند به ایجاد زمینه برای ادامه فعالیت بلندمدت شرکت‌ها و تاثیرگذاری مثبت در جهان کمک نماید. در کل، فلسفه وجودی پایداری شرکتی نشانگر تحول در نگرش به کسب و کار است که از تولید سود به سمت ارتقای معنویت، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و حفظ منابع طبیعی پیش می‌رود.

وقوع انقلاب صنعتی در نیمه دوم قرن هجدهم میلادی باعث ایجاد تغییراتی بنیادی در شیوه زندگی انسان‌ها شد. به علت استفاده بی‌رویه از منابع طبیعی و نیز تولید و انتشار بیشتر از حد مواد آلاینده در محیط‌زیست، امروزه موضوع حفاظت از محیط‌زیست، توجه جدی دانشمندان و پژوهشگران را به خود جلب کرده است. صنایع به عنوان شریک اصلی توسعه پایدار شناخته شده و تجربه جهانی ثابت کرده است که بهبود سطح زندگی در محیط زیست و عملکرد زیست-محیطی، بدون همکاری بخش صنعت امکان‌پذیر نیست. لذا، شرکت‌ها و صنایع که فعالیت‌های آن‌ها دارای آثار گسترده محیطی، اجتماعی و اقتصادی است با چالش جدی در زمینه انتشار اطلاعات فعالیت‌های زیست-محیطی خود روبه‌رو هستند (کونگ و فریدمن^{۱۱}، ۲۰۱۱). اغلب مسائل، مشکلات و تنگناهای زیست‌محیطی، موضوعی ملی نیست و با توجه به وابستگی متقابل و غیرقابل تفکیک محیط‌زیست با مباحث کلان انسانی از جمله اقتصاد، فرهنگ، توسعه، سیاست و به ویژه اخلاق، فلسفه و عرفان، هرگونه مشکلات زیست-محیطی یک کشور، مشکلی برای کل جهان محسوب می‌شود. این مشکلات و محدودیت‌ها تهدیدی برای زندگی انسان‌ها و کسب‌وکار آن‌ها است. بحران‌های زیست-محیطی، علاوه بر دارایی‌ها و منافع کشورها، سلامت جوامع بشری را نیز تهدید می‌نماید. مشکلات زیست-محیطی، موضوعی است که با آینده جامعه جهانی مرتبط است و از این رو، حل آن مستلزم مشارکت تمامی کشورها می‌باشد. به دلیل افزایش فعالیت‌های جوامع بشری، مشکلات زیست-محیطی فراوانی برای تمامی کشورها ایجاد شده است (جونز، ۲۰۱۰).

با نگاهی به تاریخچه شکل‌گیری گزارشگری پایداری می‌توان دریافت که انتظارات اولیه، بر ایفای مسئولیت پاسخگویی شرکت‌ها متکی بوده است. با این که در گذشته، اغلب هدف پاسخگویی در گزارشگری پایداری، تنها محدود به ارزیابی عملکرد گذشته بوده است، ولی این نگرش به تدریج از افق گذشته‌نگر به آینده‌نگر تغییر جهت داده و هدف ارائه اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری آینده در چارچوب‌های کنونی گزارشگری اجتماعی با تاکید بر توسعه پایدار، به روشنی قابل مشاهده است (زف، ۲۰۱۳). امروزه رسالت سازمان‌ها و شرکت‌ها چیزی فراتر از کسب سود و افزایش ثروت سهامداران است. شرکت‌ها نه تنها باید رضایت سهامداران خود را جلب کنند، بلکه باید به سایر ذی‌نفعان از جمله گروه‌های اجتماعی، نهادهای حامی محیط زیست و ... توجه ویژه داشته باشند. افشای اطلاعات پایداری شرکتی با هدف افزایش شفافیت، ارتقای ارزش برند، حسن شهرت و مشروعیت، توانایی بهینه‌کاوی در برابر رقبای، علامت‌دهی، رقابت‌پذیری، انگیزش کارکنان و حمایت از فرآیندهای کنترلی و اطلاعات شرکت صورت می‌گیرد (هرزیک و شالتگر، ۲۰۱۱). حرکت در جهت مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی، منجر به عملکرد مالی بهتر، حفظ و افزایش سرمایه موجود، فروش بیشتر، کاهش هزینه‌ها، افزایش وفاداری مشتری، افزایش بهره‌وری و کیفیت و نیز افزایش ارزش شرکت خواهد شد (جفرس و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۴). از جمله منافع دیگر پایداری شرکتی می‌توان به افزایش توانایی در استخدام کارکنان تازه وارد و نگه‌داشتن کارکنان باتجربه اشاره نمود. حمایت دولت نیز از منافع دیگر پایداری شرکتی به شمار می‌رود، سازمان‌های بشردوستانه که مسئولیت‌پذیری اجتماعی بیشتری دارند، دعاوی کمتری را از طرف قانون‌گذارانی همچون حکومت یا ممیزین مالیاتی، دریافت می‌نمایند (ساندهو و کاپور^{۱۴}، ۲۰۱۰).

با وجود مزایای بی‌شمار پایداری شرکتی، اتخاذ اصول پایداری شرکتی برای سازمان‌ها امری هزینه‌بر است. بیشتر صاحب‌نظران معتقدند که هزینه‌های پایداری کوتاه‌مدت و منافع آن بلندمدت است. پایداری شرکتی در واقع نوعی سرمایه‌گذاری برای آینده به امید کسب مزیت رقابتی پایدار و بلندمدت است. برای مدیران ارزشدی که دارای دید کوتاه‌مدت هستند، هزینه‌های پایداری شرکتی خوشایند نیست. اما مدیرانی که دارای دید بلندمدت هستند، حاضرند برای بهبود رفاه جامعه، حل مشکلات اجتماعی، آلودگی محیط زیست، بهبود شرایط محیط کار، رعایت حقوق بشر، شرکت در امور عام‌المنفعه و ...

هزینه کنند تا در بلندمدت بتوانند از پیشرفت اجتماعی بهره‌مند شده و از سوی دیگر در جامعه و در بین مشتریان و ذی‌نفعان خود، اعتبار و شهرت کسب نمایند. همچنین ارائه گزارش‌های پایداری می‌تواند پوششی برای کیفیت پایین گزارش‌های مالی شرکت‌ها باشد (گاوانا و همکاران^{۱۵}، ۲۰۱۷). یافته‌های پژوهش اخترشناس و همکاران (۱۴۰۰) نشان داد نبود الزامات قانونی منسجم، ضعف زیرساخت‌ها در زمینه آموزش، تکنولوژی و نیروی انسانی و رشد نیافتگی نظام پاسخ‌خواهی و پاسخگویی و عدم مطالبه‌گری جامعه، از مهمترین موانع اجرای پایداری شرکتی می‌باشند. همچنین اجباری نبودن گزارشگری پایداری، فقدان استاندارد گزارشگری پایداری و فقدان الگو و دشوار بودن اندازه‌گیری پایداری شرکتی، از مهمترین موانع افشای پایداری شرکتی می‌باشند. همچنین کیفی بودن پایداری شرکتی و دشوار بودن تدوین استاندارد برای آن، مهمترین مانع تدوین استاندارد برای پایداری شرکتی می‌باشد. یافته‌های پژوهش بارنثا و روبین^{۱۶} (۲۰۰۶) نشان داد مدیرانی که رفتار فرصت‌طلبانه در مدیریت سود دارند، بیشتر اقدامات مرتبط با پایداری و به‌ویژه مسئولیت‌پذیری اجتماعی را انجام خواهند داد. در واقع مدیران به منظور حفظ موقعیت خود، از فعالیت‌های پایداری شرکتی برای مدیریت نیازهای ذی‌نفعان قدرتمند در جامعه استفاده نموده تا از حمایت آنها بهره‌مند شوند. از انگیزه‌های مهم دیگر سرپوش گذاشتن بر رفتارهای اشتباه و تقلب در حسابداری است. حیدری و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهش خود با بهره‌گیری از عوامل روان‌شناختی مدیران در گزارشگری پایندگی طبق نظریه رفتار برنامه‌ریزی شده، نشان دادند که گزارشگری پایندگی شرکت‌ها متأثر از قصد مدیران مبنی بر گزارشگری پایندگی است که از هنجار ذهنی و کنترل رفتاری درک شده تأثیر می‌پذیرد. بودهانوالا و بودهانوالا (۲۰۱۸) در پژوهش خود تأثیر مثبت گزارشگری پایداری بر سودآوری شرکت‌ها و همچنین افزایش محتوای اطلاعاتی سود هر سهم را بررسی نمودند. نتایج این مطالعات حاکی از تأثیر مثبت عملکرد پایداری بر وضعیت اقتصادی بوده است. معبودی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهش خود به بررسی تأثیر افشای اجزای گزارشگری پایداری بر ارتباط بکارگیری سطوح مختلف تکنیک‌های حسابداری مدیریت با ارزش آفرینی پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که بکارگیری سطوح تکنیک‌های حسابداری مدیریت به طور مستقیم و همچنین غیرمستقیم از طریق افشای اجزای گزارشگری پایداری بر ارزش آفرینی تأثیر مثبت و معنادار دارد. امین و صالح‌نژاد

(۱۳۹۹) در پژوهشی تأثیر عملکرد پایداری شرکتی بر ارزش افزوده اقتصادی در طی چرخه عمر شرکت را بررسی نمودند و نشان دادند که سطح عملکرد پایداری در طی مراحل چرخه عمر شرکت متفاوت است و عملکرد پایداری شرکتی در مرحله بلوغ چرخه عمر به اوج خود می‌رسد. از سوی دیگر عملکرد پایداری شرکتی در مراحل رشد و بلوغ اثر مثبت و معناداری بر ارزش افزوده اقتصادی دارد.

در مبحث پایداری شرکتی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی، مفهوم «ذی‌نفعان» از اهمیت بالایی برخوردار است. جدیدترین دیدگاه ارائه شده در خصوص اثربخشی سازمانی، رویکرد ذی‌نفعان استراتژیک^{۱۷} است. در این دیدگاه، سازمانی اثربخش است که خواسته‌های عوامل محیطی خود را که تداوم حیات سازمان در گرو آن است، برآورده نماید (زو و سانگ^۸، ۲۰۰۸). مطابق با شاخه اخلاقی تئوری ذی‌نفعان، شرکت‌ها بایستی برای همه گروه‌های ذی‌نفع خود اطلاعات تهیه و ارائه نمایند و ذی‌نفعان حق داشتن اطلاعات درباره عملکرد شرکت‌ها را دارند. تعیین ذی‌نفعان و اولویت‌بندی آنها، خود موضوع با اهمیتی است (پارمر و همکاران، ۲۰۱۰). دو دیدگاه برای طبقه‌بندی ذی‌نفعان وجود دارد: در دیدگاه نخست، ذی‌نفعان، افرادی هستند که بر دستیابی سازمان‌ها به اهدافشان تأثیر گذاشته و یا تحت تأثیر آن قرار می‌گیرند. از منظر این تعریف، طیف گسترده‌ای از افراد به عنوان ذی‌نفعان تلقی می‌شوند و بنابراین، گزارشگری پایداری باید منافع این گروه را تأمین نماید. در همین راستا ولت (۲۰۲۳) با روش مروری نظام‌مند، ۶۶ پژوهش را در مورد تأثیر مالکیت نهادی بر پایداری شرکتی بررسی نمود و نشان داد که مالکان نهادی بلندمدت، پایدار و خارجی منجر به تأثیر بهتر بر پایداری شرکتی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی می‌شوند و سرمایه‌گذاران نهادی بلندمدت ارتباط مثبت میان پایداری شرکتی و عملکرد مالی آینده را تعدیل می‌نمایند. دیدگاه دوم بر جنبه‌های مدیریتی این تئوری تأکید می‌نماید و ذی‌نفعان در دو گروه اولیه و ثانویه قرار می‌گیرند. از آنجایی که ذی‌نفعان اولیه، قدرت تأثیرگذاری بالایی بر عملیات شرکت دارند بایستی منافعشان برآورده شود و بنابراین، اولویت گزارشگری پایداری، تأمین نیازهای این گروه است (پارمر و همکاران، ۲۰۱۰). آکسوی و همکاران (۲۰۲۰) و کوریا گارسیا و همکاران (۲۰۲۰) با استناد بر همین دیدگاه به بررسی ارتباط میان عملکرد پایداری شرکت‌ها و حاکمیت شرکتی پرداختند. یافته‌های پژوهش آنها نشان داد که عملکرد پایداری شرکتی با

اندازه هیأت مدیره و نسبت اعضای غیرموظف هیأت مدیره ارتباط مثبت دارد و همچنین شدت کنترل در گروه‌های تجاری بر کیفیت گزارشگری پایداری تأثیر منفی دارد. گلد و طیب (۲۰۲۳) هم بیان نمودند که ویژگی‌های حاکمیت شرکتی برای عملکرد پایداری شرکتی حیاتی هستند و سرمایه‌گذاران فعال نقش مهمی در پایداری شرکتی ایفا می‌نمایند.

روش‌شناسی

این پژوهش برگرفته از روش‌شناسی ترکیبی است. طی انجام پژوهش با هدف اکتشاف در ماهیت موضوع هر دو استدلال قیاسی و استقرایی مورد استفاده قرار گرفته است. پژوهش ترکیبی را زمانی می‌توان مورد استفاده قرار داد که پژوهشگر قصد دارد براساس یافته‌های یک مرحله از پژوهش (کیفی) مرحله بعدی (کمی) را بنا نهد. به منظور اجرای روش کیفی از تحلیل تم و ابزار مصاحبه و برای روش کمی از پیمایش و ابزار پرسشنامه بهره گرفته شده است. تحلیل تم روشی برای تحلیل داده‌های کیفی و یکی از خوشه روش‌هایی است که بر شناسایی الگوی معنایی در یک مجموعه داده تمرکز دارد. این تحلیل، فرایند شناسایی الگوها یا تم‌ها در بطن داده‌های کیفی است. هدف تحلیل تم، شناسایی تم‌ها، یعنی الگوها در داده‌های مهم یا جالب توجه پژوهشگر است و از این تم‌ها برای پاسخ به سؤالات پژوهش استفاده می‌شود (کلارک و براون، ۲۰۱۳).

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری بخش کیفی پژوهش را اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها با حداقل رتبه استادیاری که در ارتباط با مسئله پژوهش و ادبیات نظری آن آگاهی عمیق و وسعت نظر دارند، تشکیل می‌دهند. برای انتخاب افراد متخصص و صاحب‌نظر جهت انجام مصاحبه‌ها از ترکیب روش‌های غیرتصادفی؛ قضاوتی و گلوله برفی استفاده شده است. کلیه مصاحبه‌شوندگان عضو هیأت علمی دانشگاه بود و میانگین سابقه آنها در دانشگاه ۱۷ سال و میانگین سابقه آنها در امور اجرایی ۱۵ سال بوده است. ۶۵ درصد از مصاحبه‌شوندگان از رشته حسابداری و مابقی از رشته‌های اقتصاد، مدیریت و جامعه‌شناسی بوده‌اند. همچنین ۹۰ درصد از مصاحبه‌شوندگان مرد و ۱۰ درصد نیز زن بوده‌اند.

در این پژوهش و براساس اشباع نظری، ۲۰ مصاحبه به عمل آمد. نمونه آماری در مرحله اول، ۳ صاحب‌نظر به تشخیص پژوهشگران (نمونه‌گیری قضاوتی) بود که از آنها

مصاحبه اکتشافی به عمل آمد. در مرحله بعد برای مصاحبه‌های اصلی، نمونه آماری با معرفی مصاحبه‌شوندگان قبلی به پژوهشگران (روش گلوله برفی) انتخاب شدند. در این مرحله نیز ۱۷ مصاحبه انجام شد.

جامعه آماری بخش کمی پژوهش را متخصصین و صاحب‌نظرانی تشکیل می‌دهند که با مسئله پژوهش آشنایی دارند که شامل اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان مقطع دکتری، حسابداران رسمی، اعضای هیأت مدیره، مدیران عامل و مدیران مالی شرکت‌ها و فعالان بازار سرمایه می‌باشند. در این بخش برای تعیین حجم نمونه از رابطه کوکران برای جامعه نامحدود استفاده شده است. بر مبنای این رابطه و با در نظر گرفتن سطح خطای ۱۰٪، تعداد نمونه ۹۷ نفر محاسبه می‌گردد. بر این اساس با استفاده از روش نمونه‌گیری غیر تصادفی (قضاوتی) جهت انتخاب هدفمند پاسخ‌دهندگان، تعداد ۱۲۳ پرسشنامه جمع‌آوری گردید.

جدول (۱): توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان پرسشنامه

فعال بازار سرمایه		فعال امور اجرایی		عضو هیأت علمی		جمع کل		متخصصین	
		کل	جزء	کل	جزء	کل	جزء		
۲۷	۱۴	۳۱	۱۵	۶۵	۵۰	۱۲۳	۷۹	دکتری	مدرک تحصیلی
	۱۳		۱۶		۱۵		۴۴	کارشناسی ارشد	
۲۷	۲۷	۳۱	۲۷	۶۵	۶۱	۱۲۳	۱۱۵	حسابداری	رشته تحصیلی
	۰		۰		۱		۱	مالی	
	۰		۲		۳		۵	اقتصاد	
	۰		۲		۰		۲	سایر	
۲۷	۲۲	۳۱	۲۲	۶۵	۵۶	۱۲۳	۱۰۰	مرد	جنسیت
	۵		۹		۹		۲۳	زن	

ابزار گردآوری داده‌ها

داده‌های بخش کیفی از ۲ طریق زیر گردآوری شده است:

الف) بررسی متون: ابتدا ۱۹ متن با استفاده از روش کتابخانه‌ای برای مرور ادبیات نظری و تحلیل انتخاب شد و از T01 تا T19 شماره گذاری گردید.

ب) انجام مصاحبه: در این مرحله از ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شده و مصاحبه‌ها در دو مرحله انجام شد. در مرحله اول، ۳ مصاحبه اکتشافی با متخصصین و صاحب نظران حوزه پایداری شرکتی صورت گرفت و از EI01 تا EI03 شماره گذاری گردید. در مرحله دوم نیز ۱۷ مصاحبه اصلی با متخصصین و صاحب نظران صورت گرفت و از MI01 تا MI17 شماره گذاری گردید.

داده‌های بخش کمی از طریق زیر گردآوری شده است:

الف) پرسشنامه: به منظور سنجش اعتبار مفاهیم کشف شده در بخش کیفی، پژوهشگران پرسشنامه‌ای در قالب ۱۲۷ سؤال طراحی نمودند. هر سؤال پرسشنامه در قالب طیف هفت تایی لیکرت، میزان اهمیت از دیدگاه پاسخ‌دهنده را با گزاره‌ی مطرح شده در سؤال می‌سنجد. در نهایت پاسخ‌های گردآوری شده به ترتیب زیر به عدد تبدیل شده و به کمک نرم افزار اس پی اس و لیزرل تجزیه و تحلیل شده است.

۷=خیلی زیاد ۶=زیاد ۵=نسبتاً زیاد ۴=متوسط ۳=نسبتاً کم ۲=کم ۱=خیلی کم
 بسیاری از نویسندگان بر اساس یک قاعده سرانگشتی معتقدند که صرف نظر از توزیع جامعه آماری، حداقل یک نمونه ۳۰ تایی لازم است تا بتوان گفت توزیع آماره‌ی \bar{X} نرمال است (آذر و مؤمنی، ۱۳۸۸). از آنجایی که تعداد پرسشنامه‌های دریافتی ۱۲۳ تا می‌باشد، پس می‌توان توزیع را نرمال دانسته و از آزمون‌های پارامتریک استفاده نمود.

روایی و پایایی پرسشنامه

پس از گردآوری پرسشنامه‌ها، روایی و پایایی آن مورد بررسی قرار گرفت. برای بررسی روایی محتوا، پرسشنامه در اختیار تعدادی از متخصصین و صاحب نظران قرار گرفت و پس از اعمال نظرات پیشنهادی، پرسشنامه نهایی مورد اجماع قرار گرفت. برای تعیین میزان پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. اگر ضریب آلفای کرونباخ بیشتر از ۰/۷ باشد، پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردار است. جدول (۲)

نتایج آزمون آلفای کرونباخ را برای پرسشنامه و کلیه پرسش‌های آن نشان می‌دهد. با توجه به ضریب محاسبه شده که بیشتر از ۰/۷ می‌باشد، پرسشنامه از پایایی بالایی برخوردار است.

جدول (۲): یافته‌های آزمون آلفای کرونباخ

عنوان سؤالات	تعداد سؤالات	ضریب آلفای کرونباخ	پایایی
علل پیدایش پایداری شرکتی	۲۹	۰/۹۳۷	مطلوب
اهداف پایداری شرکتی	۱۸	۰/۹۴۷	مطلوب
مزایای پایداری شرکتی	۴۵	۰/۹۷۵	مطلوب
معایب پایداری شرکتی	۱۵	۰/۹۴۲	مطلوب
ذی‌نفعان پایداری شرکتی	۲۰	۰/۹۳۸	مطلوب

یافته‌ها

پاسخ پرسش اول: علل پیدایش پایداری شرکتی
جدول (۳) خلاصه یافته‌های تجزیه و تحلیل آماری پاسخ‌های دریافتی را ارائه می‌هد.

جدول (۳): خلاصه یافته‌های آزمون‌های آماری برای علل پیدایش پایداری شرکتی

همسان بودن پاسخ‌ها			اجماع یا عدم اجماع			موافقت یا مخالفت			علل پیدایش پایداری شرکتی	عوامل
			آنالیز واریانس یک طرفه			آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک نمونه‌ای				
نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره		
همسان	۰/۸۷۷	۰/۱۳۱	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۲۰	موافقت	۰/۰۰۰	۱۰/۷۹۷	به وجود آمدن نیازهای اطلاعاتی جدید برای ذی نفعان	عوامل گرایشگری
همسان	۰/۴۳۵	۰/۸۳۸	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۰۵	موافقت	۰/۰۰۰	۱۱/۰۹۲	ناتوانی گزارش‌های مالی سنتی برای پوشش اطلاعاتی تغییرات محیط تجاری و تأمین خواسته‌های ذی نفعان به دلیل تمرکز بر جنبه مالی و افق زمانی کوتاه مدت	
همسان	۰/۵۳۰	۰/۶۳۹	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۲۱	موافقت	۰/۰۰۰	۱۵/۲۴۳	افزایش تقاضا برای شفافیت و پاسخگویی درباره عملیات شرکت‌ها و اثرات آن بر جامعه	
همسان	۰/۸۷۶	۰/۱۳۲	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۶۷	موافقت	۰/۰۰۰	۸/۶۴۲	تبدیل بازارهای انحصاری محصولات به بازارهای رقابتی و افزایش ریسک فروش	عوامل اقتصادی
همسان	۰/۹۳۸	۰/۰۶۴	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۷۲	موافقت	۰/۰۰۰	۹/۹۱۷	افزایش اهمیت کیفیت در مقایسه با کمیت و گستردگی تنوع محصولات	
همسان	۰/۰۹۴	۲/۴۱۱	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۷۷	موافقت	۰/۰۰۰	۱۰/۲۵۲	رشد بخش خصوصی	
همسان	۰/۵۴۲	۰/۶۱۵	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۶۲	موافقت	۰/۰۰۰	۹/۳۸۵	تبدیل اقتصادهای صنعتی به خدماتی و تمرکز بر ارزش ایجاد شده از طریق دارایی‌های نامشهود	عوامل اجتماعی
همسان	۰/۶۲۷	۰/۴۶۹	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۵۵	موافقت	۰/۰۰۰	۹/۶۱۴	افزایش قیمت و تقاضا برای حامل‌های انرژی	
همسان	۰/۳۶۴	۱/۰۶۰	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۹۹	موافقت	۰/۰۰۰	۱۱/۶۸۶	صنعتی شدن و اثرات مخرب آن بر جهان	
همسان	۰/۵۰۱	۰/۶۹۶	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۹۰	موافقت	۰/۰۰۰	۸/۳۹۱	رشد جمعیت	عوامل اجتماعی

همسان بودن پاسخ‌ها			اجماع یا عدم اجماع			موافقت یا مخالفت			علل پیدایش پایداری شرکتی
آنالیز واریانس یک طرفه			آزمون کلموگروف- اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای			آزمون t تک‌نمونه‌ای			
نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	
همسان	۰/۸۲۸	۰/۱۸۹	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۰۷	موافقت	۰/۰۰۰	۱۱/۷۱۷	فشار جامعه شامل حامیان محیط زیست، سازمان‌های مردم‌نهاد و اتحادیه‌های کارگری
همسان	۰/۲۰۷	۱/۵۹۷	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۷۵۱	موافقت	۰/۰۰۰	۱۴/۶۴۹	ارتقای سطح آگاهی‌های عمومی و افزایش اهمیت جنبه‌های زیست‌محیطی و اجتماعی در تصمیم‌گیری‌های افراد جامعه
همسان	۰/۷۷۲	۰/۱۶۰	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۴۳	موافقت	۰/۰۰۰	۱۳/۶۳۸	افزایش رفاه اجتماعی و تغییر در نگرش و انتظارات جامعه از بنگاه‌های اقتصادی
همسان	۰/۶۴۹	۰/۴۳۴	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۶۶	موافقت	۰/۰۰۰	۶/۱۶۷	رسوایی‌های مالی و اخلاقی شرکت‌های بزرگ
همسان	۰/۴۵۰	۰/۸۰۵	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۲۳	موافقت	۰/۰۰۰	۱۳/۹۳۲	پیشرفت فناوری اطلاعات و اینترنت و نقش آن در توسعه پایدار
همسان	۰/۱۷۳	۱/۷۷۸	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۵۳	موافقت	۰/۰۰۰	۷/۵۹۴	ایجاد کمیته‌های اعتراضی علیه قدرت و نفوذ سیاسی شرکت‌ها
همسان	۰/۳۵۱	۱/۰۵۷	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۳۰	موافقت	۰/۰۰۰	۷/۴۶۷	گرمايش کره زمین
همسان	۰/۹۷۲	۰/۰۲۸	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۰۷	موافقت	۰/۰۰۰	۱۰/۶۲۸	آلودگی هوا
همسان	۰/۸۲۵	۰/۱۹۳	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۲۳	موافقت	۰/۰۰۰	۱۶/۱۶۸	کاهش منابع تأمین آب
همسان	۰/۳۱۶	۱/۱۶۴	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۲۵	موافقت	۰/۰۰۰	۱۰/۰۰۱	انباشت زباله

عوامل زیست‌محیطی

همسان بودن پاسخ‌ها			اجماع یا عدم اجماع			موافقت یا مخالفت			علل پیدایش پایداری شرکتی
آنالیز واریانس یک طرفه			آزمون کلموگروف - اسمیرنوف تک نمونه‌ای			آزمون t تک نمونه‌ای			
نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	
همسان	۰/۶۶۲	۰/۴۱۴	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۲۶	موافقت	۰/۰۰۰	۱۲/۹۱۸	افزایش پساب‌های صنعتی
همسان	۰/۲۵۷	۱/۳۰۴	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۴۴۲	موافقت	۰/۰۰۰	۱۲/۳۳۳	انتشار گازهای گلخانه‌ای و سوزاندن سوخت‌های فسیلی
همسان	۰/۵۷۶	۰/۵۵۴	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۴۴۸	موافقت	۰/۰۰۰	۱۳/۴۱۱	جهانی بودن مشکلات زیست محیطی با توجه به وابستگی متقابل محیط زیست با مباحث کلان انسانی
همسان	۰/۹۴۰	۰/۰۶۲	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۱۸	موافقت	۰/۰۰۰	۱۱/۹۴۵	خشکسالی و کاهش باران‌های جنگلی
همسان	۰/۸۹۴	۰/۲۳۱	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۳۵	موافقت	۰/۰۰۰	۱۲/۲۹۵	از بین رفتن جنگل‌ها و زمین‌های حاصل خیز
همسان	۰/۹۱۱	۰/۰۹۴	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۹۷	موافقت	۰/۰۰۰	۱۰/۰۳۱	خطر انقراض گونه‌های گیاهی و جانوری و نابودی زیستگاه‌های طبیعی
همسان	۰/۸۷۶	۰/۱۳۳	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۲۶	موافقت	۰/۰۰۰	۱۰/۹۹۸	آسیب دیدن لایه اوزون و ذوب شدن یخ‌ها
همسان	۰/۳۵۶	۱/۰۴۲	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۳۳۶	موافقت	۰/۰۰۰	۱۳/۶۶۹	استفاده بیش از اندازه از منابع طبیعی تجدیدنپذیر و کمیاب
همسان	۰/۲۵۷	۱/۳۳۴	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۶۶	موافقت	۰/۰۰۰	۱۳/۶۳۲	عوارض فعالیت شرکت‌ها بر محیط زیست و جامعه و نادیده گرفتن آنها

همان‌طور که در جدول (۳) مشاهده می‌شود، برای کلیه شاخص‌ها، سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ بوده و میانگین امتیازات با خطای بسیار کم، بالاتر از چهار می‌باشد. بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪، متخصصین و صاحب‌نظران با کلیه شاخص‌ها به عنوان علل پیدایش پایداری شرکتی موافق بوده‌اند. برای تشخیص وجود یا عدم وجود اجماع درون‌گروهی در بین نظرات متخصصین و صاحب‌نظران راجع به شاخص‌های مطرح شده در پرسشنامه، از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای استفاده شده است.

مطابق جدول بالا برای کلیه شاخص‌های دارای پاسخ موافق در آزمون t تک‌نمونه‌ای، سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪، اجماع درون‌گروهی در مورد کلیه شاخص‌ها وجود دارد.

برای بررسی همسان بودن نظرات راجع به شاخص‌های مطرح شده در پرسشنامه در بین سه گروه اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها، فعالان امور اجرایی و فعالان بازار سرمایه از آنالیز واریانس یک‌طرفه استفاده شده است. مطابق جدول بالا برای کلیه شاخص‌های دارای پاسخ موافق در آزمون t تک‌نمونه‌ای، سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪، نظرات گروه‌های مختلف راجع به شاخص‌ها، همسان بوده و توزیع پاسخ‌های آنان یکسان است. به بیان دیگر، بین نظرات موافق گروه‌های مختلف، تفاوت معناداری وجود نداشته و تمام گروه‌ها در خصوص کلیه شاخص‌های مورد اجماع، توافق نظر دارند.

پاسخ پرسش دوم: اهداف پایداری شرکتی

جدول (۴) خلاصه یافته‌های تجزیه و تحلیل آماری پاسخ‌های دریافتی را ارائه می‌دهد.

جدول (۴): خلاصه یافته‌های آزمون‌های آماری برای اهداف پایداری شرکتی

اهداف پایداری شرکتی			موافقت یا مخالفت			اجماع یا عدم اجماع			همسان بودن پاسخ‌ها		
			آزمون t تک‌نمونه‌ای			آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای			آنالیز واریانس یک طرفه		
مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
۱۴/۸۳۱	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۱۸۶	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۱۵۶	۰/۱۵۶	همسان	جلوگیری از به خطر افتادن حیات انسانی و حفظ موجودیت انسان		
۱۴/۰۰۸	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۱۰	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۱۱۳	۰/۸۹۳	همسان	توجه ویژه به کره زمین		
۱۴/۷۰۹	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۲۶	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۸۶۶	۰/۴۲۳	همسان	رعایت حقوق بین‌نسلی		
۱۱/۴۳۰	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۱۸	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۱۰۶	۰/۸۹۹	همسان	توجه به فعالیت‌های بشردوستانه		
۱۲/۴۴۶	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۱۸۳	۰.۰۰۰	اجماع	۱/۳۴۴	۰/۲۶۵	همسان	پوشش متقارن و متعادل نیازهای اطلاعاتی همه ذی‌نفعان صرف نظر از میزان نفوذ آنها در شرکت		
۱۴/۸۹۶	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۲۱	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۴۰	۰/۹۶۱	همسان	افزایش ارتباط بین نقش‌های اجتماعی، سیاسی، زیست‌محیطی و اقتصادی		
۱۵/۶۲۵	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۳۵	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۱۱۰	۰/۸۹۶	همسان	دستیابی و مدیریت همزمان سودآوری و پاسخگویی به انتظارات اجتماعی و زیست‌محیطی		
۱۲/۴۵۶	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۱۴	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۵۴۹	۰/۵۷۹	همسان	تولید و مصرف محصولات سبز و استفاده از مواد مصرفی سازگار با محیط زیست		
۱۴/۵۵۵	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۰۶	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۵۰۳	۰/۶۰۶	همسان	تداوم حیات شرکت در بلندمدت		

اهداف کلان

اهداف پایداری شرکتی

اهداف شرکتی

اهداف پایداری شرکتی			موافقت یا مخالفت		اجماع یا عدم اجماع		همسان بودن پاسخ‌ها	
			آزمون t تک‌نمونه‌ای		آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای		آنالیز واریانس یک‌طرفه	
مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
۱۵/۵۴۵	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۴۶	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۲۴۸	۰/۴۵۷	همسان
حداکثر کردن اثرات مثبت و حداقل کردن اثرات منفی فعالیت‌های شرکت روی موضوعات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی								
۱۰/۲۳۰	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۱۸۹	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۳۲۸	۰/۲۲۱	همسان
بیشینه‌سازی منافع سهامداران								
۱۴/۴۰۲	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۲۰	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۶۲۸	۰/۵۲۵	همسان
حفظ و گسترش قدرت اجتماعی شرکت‌ها								
۱۱/۱۱۰	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۲۵	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۳۳۲	۰/۲۱۸	همسان
بیشینه‌سازی میزان همکاری ذی‌نفعان در جهت منافع شرکت								
۹/۵۳۵	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۱۸۳	۰/۰۰۰	اجماع	۱/۱۲۷	۰/۳۲۷	همسان
همسویی استراتژی با برنامه‌های کوتاه‌مدت								
۱۵/۸۷۵	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۵۷	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۳۲۸	۰/۶۸۶	همسان
درک نقش شرکت در حفاظت از محیط زیست و اجتماع								
۱۷/۹۷۳	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۲۵	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۶۸۲	۰/۵۰۷	همسان
ایجاد توازن بین منافع مالی، اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی شرکت								
۹/۶۷۴	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۰۷	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۵۱۵	۰/۵۹۹	همسان
فرا تر رفتن از حداقل الزامات قانونی								
۱۱/۹۱۴	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۲۹	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۲۹۴	۰/۲۴۶	همسان
ارائه اطلاعات در زمینه میزان مطابقت فعالیت‌های شرکت با اولویت‌های جامعه								

همان‌طور که در جدول (۴) مشاهده می‌شود، برای کلیه شاخص‌ها، سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ بوده و میانگین امتیازات با خطای بسیار کم، بالاتر از چهار می‌باشد. بنابراین

در سطح اطمینان ۹۵٪، متخصصین و صاحب نظران با کلیه شاخص‌ها به عنوان اهداف پایداری شرکتی موافق بوده‌اند. هم چنین برای کلیه شاخص‌های دارای پاسخ موافق در آزمون t تک‌نمونه‌ای، سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪، اجماع درون گروهی در مورد کلیه شاخص‌ها وجود دارد و برای کلیه شاخص‌های دارای پاسخ موافق در آزمون t تک‌نمونه‌ای، سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪، نظرات گروه‌های مختلف راجع به شاخص‌ها، همسان بوده و توزیع پاسخ‌های آنان یکسان است. به بیان دیگر، بین نظرات موافق گروه‌های مختلف، تفاوت معناداری وجود نداشته و تمام گروه‌ها در خصوص کلیه شاخص‌های مورد اجماع، توافق نظر دارند.

پاسخ پرسش سوم: مزایای پایداری شرکتی

جدول (۵) خلاصه یافته‌های تجزیه و تحلیل آماری پاسخ‌های دریافتی را ارائه می‌دهد.

جدول (۵): خلاصه یافته‌های آزمون‌های آماری برای مزایای پایداری شرکتی

موافقت یا مخالفت			اجماع یا عدم اجماع			همسان بودن پاسخ‌ها		
آزمون t تک‌نمونه‌ای			آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای			آنالیز واریانس یک طرفه		
مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
۱۵/۸۲۰	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۵۶	۰.۰۰۰	اجماع	۱/۰۷۷	۰/۳۴۴	همسان
۱۵/۸۷۵	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۵۷	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۲۳۳	۰/۸۹۳	همسان
۱۴/۹۰۱	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۸۰	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۲۴۶	۰/۷۸۲	همسان
۲۰/۹۸۷	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۱۸	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۱۲۱	۰/۸۸۶	همسان
۱۸/۷۵۴	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۳۸	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۲۳۲	۰/۸۹۳	همسان
۱۷/۱۸۶	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۰۳	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۸۷۳	۰/۴۲۰	همسان
۱۴/۲۲۶	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۰۹	۰.۰۰۰	اجماع	۱/۳۴۹	۰/۲۶۳	همسان
۱۱/۲۸۴	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۴۸	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۸۳۳	۰/۴۳۷	همسان
۱۵/۸۸۴	۰.۰۰۰	موافقت	۰/۲۱۲	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۳۳۵	۰/۴۸۱	همسان
مزایای پایداری شرکتی								
گزارشگری								
افزایش کیفیت گزارشگری مالی								
کاهش عدم تقارن اطلاعاتی								
افزایش دقت و دسترسی به اطلاعات مورد نیاز برای ذی‌نفعان								
شفاف‌سازی اثرهای اجتماعی و زیست‌محیطی فعالیت‌های اقتصادی								
شکل‌گیری الگوی جدید گزارشگری جهت انعکاس تمام آثار داخلی و خارجی عملیات شرکت‌ها								
افزایش توان سیستم حسابداری در جهت شناسایی، ثبت و گزارشگری آثار ناشی از تخریب و آلودگی‌های زیست‌محیطی								
افزایش مقبولیت در بازارهای جهانی و جلوگیری از کاهش سهم بازار شرکت								
جذب بیشتر و راحت‌تر سرمایه توسط شرکت‌ها								
بهبود عملکرد و سودآوری شرکت‌ها در بلندمدت								
مالی								

مواظقت یا مخالفت			اجماع یا عدم اجماع			همسان بودن پاسخ‌ها		
آزمون t تک‌نمونه‌ای			آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای			آنالیز واریانس یک طرفه		
مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
۱۲/۹۹۹	.۰۰۰	مواظقت	۰/۱۹۰	.۰۰۰	اجماع	۰/۱۸۰	۰/۸۳۵	همسان
۱۲/۸۴۶	.۰۰۰	مواظقت	۰/۱۸۶	.۰۰۰	اجماع	۱/۰۸۲	۰/۳۴۲	همسان
۱۳/۱۴۰	.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۱۰	.۰۰۰	اجماع	۰/۴۰۷	۰/۶۶۷	همسان
۱۱/۵۷۹	.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۰۸	.۰۰۰	اجماع	۰/۴۰۷	۰/۶۶۷	همسان
۹/۶۲۶	.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۰۰	.۰۰۰	اجماع	۰/۴۷	۰/۹۵۴	همسان
۱۲/۶۲۳	.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۳۵	.۰۰۰	اجماع	۰/۲۵۶	۰/۷۷۴	همسان
۱۳/۷۰۸	.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۳۳	.۰۰۰	اجماع	۰/۴۰۶	۰/۶۶۷	همسان
۱۷/۰۰۳	.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۴۱	.۰۰۰	اجماع	۰/۲۹۰	۰/۴۴۸	همسان
۱۵/۵۲۱	.۰۰۰	مواظقت	۰/۱۹۹	.۰۰۰	اجماع	۰/۳۲۲	۰/۷۲۵	همسان
۱۶/۶۰۴	.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۲۳	.۰۰۰	اجماع	۰/۱۶۲	۰/۸۵۰	همسان

مزایای پایداری شرکتی

کاهش هزینه‌ها از طریق صرفه‌جویی در مصرف سوخت

کاهش هزینه‌ها از طریق کاهش ضایعات

کاهش هزینه سرمایه در بلندمدت

افزایش کیفیت سود

کاهش نوسانات قیمت سهام

کاهش ریسک شرکت‌ها

بهبود عدالت اقتصادی و اجتماعی و توزیع عادلانه ثروت

نشان دادن نقش و میزان اثرگذاری شرکت در توسعه پایدار

رسیدن به توسعه پایدار در جوامع و گسترش مدیریت تجارت در فضای نوین کسب‌وکار

ایجاد مزیت رقابتی و علامت‌دهی آن

اقتصادی

مواظقت یا مخالفت			اجماع یا عدم اجماع			همسان بودن پاسخ‌ها		
آزمون t تک‌نمونه‌ای			آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای			آنالیز واریانس یک طرفه		
مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
۱۵/۰۳۶	۰.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۵۸	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۷۱۲	۰/۴۹۲	همسان
۲۲/۵۶۵	۰.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۳۷	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۸۸۱	۰/۴۱۷	همسان
۱۸/۱۰۲	۰.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۱۹	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۱۲۸	۰/۸۸۰	همسان
۲۰/۵۴۰	۰.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۲۲	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۳۶۶	۰/۶۹۴	همسان
۲۰/۳۶۶	۰.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۱۵	۰.۰۰۰	اجماع	۱/۸۹۰	۰/۱۵۶	همسان
۹/۵۲۷	۰.۰۰۰	مواظقت	۰/۱۹۲	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۴۳۴	۰/۶۴۹	همسان
۱۴/۷۸۴	۰.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۲۴	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۱۴۷	۰/۸۶۳	همسان
۱۶/۵۹۴	۰.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۱۶	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۶۹۲	۰/۵۰۳	همسان
۱۳/۱۲۸	۰.۰۰۰	مواظقت	۰/۲۱۲	۰.۰۰۰	اجماع	۰/۷۰۷	۰/۴۹۵	همسان

مزایای پایداری شرکتی

افزایش بهره‌وری، کارایی و اثربخشی

رشد اقتصادی پایدار

بهبود شاخص‌های کلان اقتصادی

تخصیص و مصرف بهینه منابع در بلندمدت

بهبود رفاه و منافع جامعه و افزایش اعتماد عمومی

بهبود وضعیت گروه‌های محروم اجتماعی و اشتغال معلولین

برقراری ارتباط قوی‌تر با دامنه وسیعی از ذی‌نفعان

ایجاد امکان ارزیابی عملکرد مدیران با رویکرد متوازن و جامع از دیدگاه مسئولانه و اثراتش روی نسل‌های آینده، محیط زیست، اجتماع و منابع انسانی

جلوگیری از فشارهای اجتماعی و افزایش امید به آینده

نتیجه

مواظقت یا مخالفت			اجماع یا عدم اجماع			همسان بودن پاسخ‌ها		
آزمون t تک‌نمونه‌ای			آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای			آنالیز واریانس یک طرفه		
مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
۱۰/۲۳۳	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۱۳	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۲۶۱	۰/۰۷۷۱	همسان
۱۳/۷۹۴	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۳۵	۰/۰۰۰	اجماع	۳/۳۳۰	۰/۰۳۹	ناهمسان
۱۲/۵۱۸	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۲۳	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۵۵۳	۰/۵۷۷	همسان
۱۲/۶۵۳	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۱۹۹	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۳۵۸	۰/۷۰۰	همسان
۱۳/۹۲۸	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۴۶	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۴۷۷	۰/۶۲۲	همسان
۱۴/۴۰۱	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۴۳	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۱۵۰	۰/۹۵۱	همسان
۱۷/۱۲۵	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۲۹	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۲۳۴	۰/۷۹۲	همسان
۱۷/۴۰۶	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۲۵	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۴۲۹	۰/۶۵۲	همسان
۱۸/۲۸۷	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۴۹	۰/۰۰۰	اجماع	۱/۴۲۸	۰/۲۴۴	همسان
۱۷/۲۱۳	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۲۸	۰/۰۰۰	اجماع	۱/۴۱۸	۰/۲۴۶	همسان

مزایای پایداری شرکتی

حفظ و نگهداری کارکنان و رعایت حقوق و تأمین نیازهای آنها

توانمندسازی سرمایه انسانی

افزایش توجه به کارهای عام المنفعه

ایجاد نظم و مقررات بیشتر در شرکت

افزایش اعتماد سهامداران به شرکت و هیأت مدیره

مشتری‌مداری و درک نیازهای حال و آینده مشتریان و تلاش در جهت فراتر رفتن از انتظارات مشتری

ارتقای حسن شهرت، مشروعیت و ارزش برند

کاهش آلودگی محیط زیست شامل آب، هوا و خاک

کاهش تولید زباله‌ها و پساب‌های صنعتی

هشدار به شرکت‌ها بابت عوارض جانبی محصولات زیان‌آور و پیشگیری از حذف آنها از عرصه رقابت

زیست محیطی

مواظقت یا مخالفت			اجماع یا عدم اجماع			همسان بودن پاسخ‌ها			
آزمون t تک‌نمونه‌ای			آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای			آنالیز واریانس یک طرفه			
مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	
۱۶/۶۰	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۶۷	۰/۰۰۰	اجماع	۲/۶۵۶	۰/۰۷۴	همسان	
۱۳/۳۴۰	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۱۹۱	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۵۵۷	۰/۵۷۴	همسان	
۱۳/۲۷۸	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۰۸	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۹۴۵	۰/۳۹۲	همسان	
۱۰/۱۵۳	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۱۸۹	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۳۱۱	۰/۷۳۳	همسان	
۱۱/۳۵۵	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۲۰۹	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۶۵۵	۰/۵۲۱	همسان	
۸/۶۰۴	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۱۹۸	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۱۴۷	۰/۸۶۳	همسان	
۹/۳۹۶	۰/۰۰۰	مواظقت	۰/۱۷۵	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۰۶۳	۰/۹۳۹	همسان	
مزایای پایداری شرکتی			پایبندی شرکت‌ها به تعهدات شهروندی (شهروند-شرکتی)						اخلاقی
			افزایش پایبندی مدیران به تعهدات خود						سیاسی
			متمایز ساختن رفتار مدیران و نمایش قدرت آنان در مجمع						
			بهبود پذیرش عمومی و اجتماعی و بهره‌مندی از حمایت‌های دولتی						
			کاهش هزینه‌های دولت مانند هزینه دادرسی و اعتصاب						
			کاهش ریسک دعاوی حقوقی						

مطابق جدول (۵)، برای کلیه شاخص‌ها، سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ بوده و متخصصین و صاحب‌نظران با کلیه شاخص‌ها به عنوان مزایای پایداری شرکتی موافق بوده‌اند و با توجه به اینکه سطح معناداری آزمون t تک‌نمونه‌ای کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪، اجماع درون گروهی در مورد کلیه شاخص‌ها وجود دارد. آنالیز واریانس یک طرفه در بین سه گروه اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها، فعالان امور اجرایی و فعالان بازار سرمایه نشان می‌دهد برای کلیه شاخص‌های دارای پاسخ موافق در

آزمون t تک نمونه‌ای، به استثنای شاخص توانمندسازی سرمایه انسانی، سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین نظرات گروه‌های مختلف راجع به شاخص‌ها، همسان بوده و توزیع پاسخ‌های آنان یکسان است.

پاسخ پرسش چهارم: معایب پایداری شرکتی

جدول (۶) خلاصه یافته‌های تجزیه و تحلیل آماری پاسخ‌های دریافتی را ارائه می‌دهد.

جدول (۶): خلاصه یافته‌های آزمون‌های آماری برای معایب پایداری شرکتی

مواظقت یا مخالفت			اجماع یا عدم اجماع			همسان بودن پاسخ‌ها		
آزمون t تک نمونه‌ای			آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک نمونه‌ای			آنالیز واریانس یک طرفه		
مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
۴/۵۶۰	۰۰۰	مواظقت	۰/۲۱۰	۰۰۰	اجماع	۰/۴۱۷	۰/۶۶۰	همسان
۶/۵۲۸	۰۰۰	مواظقت	۰/۲۲۰	۰۰۰	اجماع	۰/۰۰۲	۰/۹۹۸	همسان
۴/۷۸۵	۰۰۰	مواظقت	۰/۱۷۱	۰۰۰	اجماع	۰/۴۸۶	۰/۶۱۶	همسان
۷/۷۹۷	۰۰۰	مواظقت	۰/۱۹۸	۰۰۰	اجماع	۰/۹۳۰	۰/۳۹۸	همسان
۵/۰۷۹	۰۰۰	مواظقت	۰/۱۹۵	۰۰۰	اجماع	۱/۲۷۱	۰/۲۸۴	همسان
۸/۴۳۹	۰۰۰	مواظقت	۰/۲۰۳	۰۰۰	اجماع	۰/۸۸۹	۰/۴۱۴	همسان
۴/۵۵۷	۰۰۰	مواظقت	۰/۲۲۰	۰۰۰	اجماع	۱/۸۹۹	۰/۱۵۴	همسان
۴/۷۰۱	۰۰۰	مواظقت	۰/۳۳۴	۰۰۰	اجماع	۱/۶۲۴	۰/۲۰۱	همسان

معایب پایداری شرکتی

گزارشگری

معایب پایداری شرکتی

رضی

همسان بودن پاسخ‌ها			اجماع یا عدم اجماع			موافقت یا مخالفت			معایب پایداری شرکتی
آنالیز واریانس یک طرفه			آزمون کلموگروف- اسمیرنوف تک نمونه‌ای			آزمون t تک نمونه‌ای			
نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	
همسان	۰/۹۹۹	۰/۰۰۱	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۹۱	موافقت	۰/۰۱۰	۲/۶۳۳	انحراف شرکت‌های نوپا از مسیر سودآوری به دلیل تعدد اهداف
همسان	۰/۶۵۵	۰/۴۲۴	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۱۸۷	موافقت	۰/۰۰۱	۳/۳۲۶	کاهش سرمایه در گردش شرکت‌ها
همسان	۰/۵۳۵	۰/۶۲۸	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۲۱	موافقت	۰/۰۰۰	۷/۱۴۸	تعطیلی بعضی واحدها و خطوط تولیدی به دلیل آلودگی و افزایش بیکاری
همسان	۰/۳۹۶	۰/۹۳۳	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۳۵	موافقت	۰/۰۰۰	۸/۶۴۲	محدودیت و کاهش توانایی تولید برخی محصولات
همسان	۰/۲۱۳	۱/۵۶۷	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۱۰	موافقت	۰/۰۰۰	۸/۷۰۴	ناتوانی مدیران از درک مسئولیت خود به دلیل مبهم بودن ساختار پایداری شرکتی
همسان	۰/۲۸۶	۱/۲۶۵	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۱۵	موافقت	۰/۰۰۰	۱۲/۰۶۰	وجود امکان تظاهر به اجرای پایداری شرکتی و منحرف کردن اذهان عمومی برای فرار از قوانین و مقررات
همسان	۰/۱۹۱	۱/۶۷۸	اجماع	۰/۰۰۰	۰/۲۰۹	موافقت	۰/۰۰۰	۱۱/۰۴۳	وجود امکان سرپوش گذاشتن روی رفتارهای اشتباه و پیشبرد اهداف سیاسی به واسطه فعالیت‌های پایداری

اخلاقی

مشابه سایر نتایج، جدول (۶) هم بیانگر این است که در کلیه شاخص‌ها، سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ بوده و میانگین امتیازات با خطای بسیار کم، بالاتر از چهار می‌باشد. بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪، متخصصین و صاحب‌نظران با کلیه شاخص‌ها به عنوان معایب پایداری شرکتی موافق بوده‌اند و معناداری کلیه شاخص‌های دارای پاسخ موافق در آزمون t، حاکی از اجماع درون گروهی در مورد کلیه شاخص‌ها است. بررسی همسان بودن نظرات راجع به شاخص‌های مطرح شده در پرسشنامه در بین سه گروه اعضای هیأت

علمی دانشگاه‌ها، فعالان امور اجرایی و فعالان بازار سرمایه با استفاده از آنالیز واریانس یک‌طرفه نشان‌دهنده همسان بودن نظرات گروه‌های مختلف بوده و توزیع پاسخ‌های آنان یکسان است. به بیان دیگر، بین نظرات موافق گروه‌های مختلف، تفاوت معناداری وجود نداشته و تمام گروه‌ها در خصوص کلیه شاخص‌های مورد اجماع، توافق نظر دارند.

پاسخ پرسش پنجم: ذی‌نفعان پایداری شرکتی

جدول (۷) خلاصه یافته‌های تجزیه و تحلیل آماری پاسخ‌های دریافتی را ارائه می‌دهد.

جدول (۷): خلاصه یافته‌های آزمون‌های آماری برای ذی‌نفعان پایداری شرکتی

ذی‌نفعان پایداری شرکتی			موافقت یا مخالفت			اجماع یا عدم اجماع			همسان بودن پاسخ‌ها		
			آزمون t تک‌نمونه‌ای			آزمون کلموگروف-اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای			آنالیز واریانس یک‌طرفه		
مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
۱۶/۸۷۲	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۷۱	۰/۰۰۰	اجماع	۱/۵۷۱	۰/۲۱۲	همسان			
۱۲/۹۳۱	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۰۱	۰/۰۰۰	اجماع	۳/۸۰۸	۰/۰۲۵	ناهمسان			
۱۳/۷۵۵	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۲۷	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۲۲۶	۰/۷۹۸	همسان			
۱۴/۶۶۲	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۴۰	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۲۲۳	۰/۸۸۴	همسان			
۲۰/۵۰۵	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۳۰۷	۰/۰۰۰	اجماع	۰/۳۰۱	۰/۷۴۱	همسان			
۱۵/۵۱۸	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۲۴۷	۰/۰۰۰	اجماع	۱/۴۹۹	۰/۲۷۷	همسان			
۲۰/۸۶۶	۰/۰۰۰	موافقت	۰/۳۲۷	۰/۰۰۰	اجماع	۱/۶۹۵	۰/۱۸۸	همسان			
ذی‌نفعان پایداری شرکتی			درون سازمانی			واحد تجاری			درون سازمانی		
			مدیران			کارکنان			طراحان محصول		
ذی‌نفعان پایداری شرکتی			برون سازمانی			تحلیل‌گران مالی			کره زمین		
			اعتباردهندگان								

همسان بودن پاسخ‌ها			اجماع یا عدم اجماع			موافقت یا مخالفت			ذی‌نفعان پایداری شرکتی
آنالیز واریانس یک طرفه			آزمون کلموگروف- اسمیرنوف تک‌نمونه‌ای			آزمون t تک‌نمونه‌ای			
نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	
همسان	۰/۱۹۹	۱/۶۳۸	اجماع	۰/۲۰۷	موافقت	۱۵/۵۴۰	گونه‌های گیاهی و جانوری
همسان	۰/۴۷۴	۰/۷۵۰	اجماع	۰/۲۱۱	موافقت	۱۴/۴۲۰	دولت
همسان	۰/۲۹۴	۱/۲۳۶	اجماع	۰/۲۰۰	موافقت	۱۷/۴۶۱	قانون‌گذاران
همسان	۰/۸۱۴	۰/۲۰۶	اجماع	۰/۲۶۵	موافقت	۱۹/۰۹۶	سازمان حفاظت محیط زیست
همسان	۰/۳۷۶	۰/۹۸۷	اجماع	۰/۲۲۳	موافقت	۱۷/۶۳۲	سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها)
همسان	۰/۸۹۵	۰/۱۱۱	اجماع	۰/۲۱۰	موافقت	۱۴/۳۵۵	اتحادیه‌های کارگری
همسان	۰/۶۴۶	۰/۴۳۸	اجماع	۰/۲۴۸	موافقت	۱۴/۷۷۵	سهامداران
همسان	۰/۸۳۷	۰/۱۷۹	اجماع	۰/۲۱۸	موافقت	۱۵/۰۷۰	سرمایه‌گذاران بالقوه
همسان	۰/۶۷۶	۰/۳۹۳	اجماع	۰/۲۲۹	موافقت	۱۶/۲۸۲	مشتریان
همسان	۰/۶۸۶	۰/۳۷۸	اجماع	۰/۱۸۸	موافقت	۱۴/۱۹۱	تأمین‌کنندگان
همسان	۰/۵۲۳	۰/۶۵۳	اجماع	۰/۲۵۵	موافقت	۱۵/۱۶۶	نسل‌های آینده

همسان بودن پاسخ‌ها			اجماع یا عدم اجماع			موافقت یا مخالفت			ذی نفعان پایداری شرکتی
آنالیز واریانس یک طرفه			آزمون کلموگروف- اسمیرنوف تک نمونه‌ای			آزمون t تک نمونه‌ای			
نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره	
ناهمسان	۰/۰۱۲	۴/۵۸۳	اجماع	...	۰/۱۹۴	موافقت	...	۱۳/۹۷۸	رقبا
همسان	۰/۱۶۶	۱/۸۲۵	اجماع	...	۰/۲۳۳	موافقت	...	۱۲/۶۲۹	جامعه

در جدول (۷) نیز برای کلیه شاخص‌ها، سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ بوده و میانگین امتیازات با خطای بسیار کم، بالاتر از چهار می‌باشد. بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪، متخصصین و صاحب نظران با کلیه شاخص‌ها به عنوان ذی نفعان پایداری شرکتی موافق بوده‌اند و با توجه به سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ برای آزمون t تک نمونه‌ای، اجماع درون گروهی در مورد کلیه شاخص‌ها وجود دارد. همسان بودن نظرات راجع به شاخص‌های مطرح شده در پرسشنامه به استثنای شاخص مدیران و رقبا، برای سایر شاخص‌ها وجود دارد. به بیان دیگر، بین نظرات موافق گروه‌های مختلف، تفاوت معناداری وجود نداشته و تمام گروه‌ها در خصوص کلیه شاخص‌های مورد اجماع، به استثنای شاخص مدیران و رقبا، توافق نظر دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش تلاش شد با استفاده از رویکرد ترکیبی (کیفی- کمی)، متناسب با شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی ایران، علل پیدایش، اهداف، مزایا، معایب و ذی نفعان پایداری شرکتی واکاوی شود. در پاسخ به پرسش اول پژوهش، علل پیدایش پایداری شرکتی دارای چهار مؤلفه شامل، عوامل گزارشگری، عوامل اقتصادی، عوامل اجتماعی و عوامل زیست محیطی می‌باشد. از میان ۲۹ شاخص استخراج شده از بخش کیفی پژوهش، کل ۲۹ شاخص مورد تأیید متخصصین و صاحب نظران قرار گرفت. براساس

دیدگاه خبرگان، ناتوانی گزارش‌های مالی سنتی برای پوشش اطلاعاتی تغییرات محیط تجاری و تأمین خواسته‌های ذی‌نفعان به دلیل تمرکز بر جنبه مالی و افق زمانی کوتاه‌مدت، کاهش منابع تأمین آب و استفاده بیش از اندازه از منابع طبیعی تجدیدنپذیر و کمیاب از مهمترین علل پیدایش پایداری شرکتی می‌باشند. کاهش منابع تأمین آب، نشان‌دهنده این موضوع است که جهان و به‌خصوص کشور ایران با مشکل جدی کم آبی مواجه است و لازم است در این زمینه اقدامات و پیشگیری‌های لازم برای جلوگیری از خشکسالی صورت گیرد. با توجه به اینکه بیش از ۹۰٪ آب کشور توسط بخش کشاورزی مصرف می‌شود لازم است که طرح‌های نوین آبیاری و سیستم‌های مکانیزه در بخش کشاورزی راه‌اندازی شود تا از مصرف بیش از اندازه آب جلوگیری شود. با وجود آمدن انقلاب صنعتی و بزرگ شدن شرکت‌ها، شرکت‌ها تأثیرات زیادی بر محیط زیست داشته‌اند، لذا باید در قبال جامعه و ذی‌نفعان پاسخگو باشند. به دلیل بهای سوخت ارزان در ایران، استخراج زیادی از منابع زیرزمینی صورت می‌گیرد، لذا باید در این زمینه تجدیدنظر صورت گرفته و دولت و مردم به فکر نسل‌های آینده باشند و با جایگزین کردن سایر منابع، کمتر به منابع طبیعی تجدیدنپذیر خسارت جبران‌ناپذیر وارد کنند. همچنین نباید به خاطر آبیاری زمین‌های کشاورزی، چاه‌های عمیق حفر شود و کمتر سوخت‌های فسیلی (زغال سنگ، نفت خام و گاز طبیعی) استخراج شود.

در پاسخ به پرسش دوم پژوهش، اهداف پایداری شرکتی دارای دو مؤلفه شامل، اهداف کلان و شرکتی می‌باشد. از میان ۱۸ شاخص استخراج شده از بخش کیفی پژوهش، همه شاخص‌ها مورد تأیید متخصصین و صاحب‌نظران قرار گرفت. براساس دیدگاه خبرگان، دستیابی و مدیریت همزمان سود و پاسخگویی به انتظارات اجتماعی و زیست-محیطی، رعایت حقوق بین‌نسلی و ایجاد توازن بین منافع مالی، اقتصادی، اجتماعی و زیست-محیطی شرکت از مهمترین اهداف پایداری شرکتی می‌باشند. مهمترین تعریف توسعه پایدار بر رعایت حقوق بین‌نسلی تأکید دارد. هدف پایداری شرکتی مطابق با گزارش برونت‌لند و نظریه‌های گیگا و عدالت توزیعی از نظر کشورهای توسعه‌یافته اقتصادی این است که تعادل نسبی بین نسل فعلی و نسل‌های آینده در استفاده از منابع محدود و کمیاب اقتصادی برقرار شود. از آنجایی که منابع اقتصادی کمیاب و محدود هستند، بحث تخصیص بهینه این منابع و تعادل در استفاده از آن بسیار مهم است. متأسفانه

در دنیای سرمایه‌داری، هدف شرکت‌ها تنها کسب منافع اقتصادی می‌باشد و برای رسیدن به این هدف ممکن است توجهی به مسائل اخلاقی نکنند و به محیط زیست نیز آسیب بزنند. در واقع ایجاد این توازن و تعادل بسیار مهم است و در نهایت منافع آن در بلندمدت به شرکت‌ها و جامعه خواهد رسید.

در پاسخ به پرسش سوم پژوهش، مزایای پایداری شرکتی دارای هفت مؤلفه شامل، گزارشگری، مالی، اقتصادی، اجتماعی، زیست-محیطی، اخلاقی و سیاسی می‌باشد. از میان ۴۵ شاخص استخراج شده از بخش کیفی پژوهش، ۴۴ شاخص مورد تأیید متخصصین و صاحب‌نظران قرار گرفت و شاخص توانمندسازی سرمایه انسانی مورد تأیید قرار نگرفت. براساس دیدگاه خبرگان، افزایش کیفیت گزارشگری مالی، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و بهبود عملکرد و سودآوری شرکت‌ها در بلندمدت از مهمترین مزایای پایداری شرکتی می‌باشند. بررسی مزایای پایداری شرکتی از این جهت دارای اهمیت است که باعث می‌شود ذی‌نفعان در جهت تقویت آن گام‌های اساسی و مهم بردارند.

در پاسخ به پرسش چهارم پژوهش، معایب پایداری شرکتی دارای سه مؤلفه شامل، گزارشگری، مالی و اخلاقی می‌باشد. از میان ۱۵ شاخص استخراج شده از بخش کیفی پژوهش، همه شاخص‌ها مورد تأیید متخصصین و صاحب‌نظران قرار گرفت. براساس دیدگاه خبرگان، وجود امکان تظاهر به اجرای پایداری شرکتی و منحرف کردن اذهان عمومی برای فرار از قوانین و مقررات، وجود امکان سرپوش گذاشتن روی رفتارهای اشتباه و پیشبرد اهداف سیاسی به واسطه فعالیت‌های پایداری و ناتوانی مدیران از درک مسئولیت خود به دلیل مبهم بودن ساختار پایداری شرکتی از مهمترین معایب پایداری شرکتی می‌باشند. بررسی معایب پایداری شرکتی از این جهت دارای اهمیت است که باعث می‌شود ذی‌نفعان در جهت برطرف نمودن آن گام‌های اساسی و مهم بردارند.

در پاسخ به پرسش پنجم پژوهش، ذی‌نفعان پایداری شرکتی دارای دو مؤلفه شامل، درون‌سازمانی و برون‌سازمانی می‌باشد. از میان ۲۰ شاخص استخراج شده از بخش کیفی پژوهش، ۱۸ شاخص مورد تأیید متخصصین و صاحب‌نظران قرار گرفت و شاخص‌های مدیران و رقبا مورد تأیید قرار نگرفت. براساس دیدگاه خبرگان، جامعه، نسل‌های آینده و کره زمین از مهمترین ذی‌نفعان پایداری شرکتی می‌باشند، که این یافته مطابق با نظریه گیگا می‌باشد. پایداری شرکتی حوزه بسیار گسترده‌ای است که ذی‌نفعان زیادی دارد. مشخص

شدن ذی‌نفعان نشان دهنده این موضوع است که گستردگی مفهوم پایداری شرکتی تا چه اندازه است و چقدر باید به آن توجه شود.

پژوهش‌های داخلی و خارجی اثر برخی عوامل را بر پایداری شرکتی بررسی نموده‌اند و تاکنون فلسفه وجودی پایداری شرکتی مورد بررسی قرار نگرفته است. یافته‌های مربوط به اهداف کلان و شرکتی و همچنین تم‌های استخراج شده برای مزایای پایداری شرکتی با یافته‌های گری (۲۰۱۳)، بعد مالی مزایای پایداری با پژوهش کازی و یار (۲۰۱۷)، سایر ابعاد مزایای پایداری و ذی‌نفعان پایداری هم با مطالعه سوتوپو و همکاران (۲۰۱۸)، بودهانوالا و بودهانوالا (۲۰۱۸) و امین و صالح‌نژاد (۱۳۹۹) سازگاری دارد.

با توجه به یافته‌های حاصل از پژوهش، پیشنهادهایی به شرح زیر عنوان می‌شود:

۱) با توجه به اینکه نیازهای اطلاعاتی جدیدی برای استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی به وجود آمده است و گزارش‌های مالی سنتی در پاسخ به این نیازها ناتوان هستند، بنابراین به شرکت‌ها توصیه می‌شود، پایداری شرکتی را اجرا و آن را در گزارش‌های مالی افشا کنند.

۲) با توجه به اینکه کاهش منابع تأمین آب یکی از مهمترین علل پیدایش پایداری شرکتی می‌باشد، به مسئولین ذی‌ربط توصیه می‌شود، به‌منظور جلوگیری از خشکسالی، سیستم‌های مکانیزه و طرح‌های نوین آبیاری در بخش کشاورزی را راه‌اندازی نمایند.

۳) با توجه به اینکه استفاده بیش از اندازه از منابع طبیعی تجدیدنپذیر و کمیاب یکی از مهمترین علل پیدایش پایداری شرکتی می‌باشد، به مسئولین توصیه می‌شود، در صورت امکان، استخراج از منابع زیرزمینی و تجدیدنپذیر را کاهش دهند.

۴) با توجه به اینکه یکی از مهمترین اهداف پایداری شرکتی، رعایت حقوق بین‌نسلی می‌باشد، به دولت پیشنهاد می‌شود، جهت تخصیص بهینه منابع بین‌نسلی، قوانین و مقرراتی را تدوین و اجرا نماید.

۵) با توجه به مزایای فراوان پایداری شرکتی همچون، افزایش کیفیت گزارشگری مالی، کاهش عدم‌تقارن اطلاعاتی، افزایش سودآوری در بلندمدت و ...، به شرکت‌ها پیشنهاد می‌شود، به پایداری شرکتی توجه بیشتری نمایند.

۶) با توجه به بالا بودن هزینه‌های استقرار تکنولوژی‌های پیشرفته، تغییر ساختار

مدیریتی و اعمال کنترل‌های کیفیت بیشتر و به دنبال آن کاهش سودآوری شرکت‌ها و نارضایتی سهامداران در کوتاه مدت، به دولت پیشنهاد می‌شود، جهت افزایش انگیزه شرکت‌ها و پایداری بیشتر آن‌ها به ابعاد اجتماعی و زیست-محیطی پایداری شرکتی، بخشی از این هزینه‌ها را تقبل نماید.

همواره در هر پژوهشی، محدودیت‌هایی وجود دارد. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان موارد زیر را نام برد:

- ۱) از آنجا که پژوهش‌های کیفی، پدیده مورد مطالعه را در بستری خاص بررسی می‌کنند، امکان تعمیم‌پذیری یافته‌های پژوهش محدود به بستر خاص بوده و لازم است با احتیاط صورت گیرد.
- ۲) با توجه به محدودیت‌های ذاتی پرسشنامه، بایستی یافته‌های آماری بخش کمی پژوهش با احتیاط تعمیم یابد.

یادداشت‌ها

1. Sustainable Development	2. Corporate Sustainable
3. Gold & Taib	4. Garcia-Sanchez, Suarez Fernandez & Ferrero
5. Grewal & Serafeim	6. Jan, Lai, Asif, Akhtar & Ullah
7. Ng and Rezaee	8. Lang, Lins & Maffett
9. Meuer, Julian Koelbel & Hoffmann	10. World Committee Environment and Development
11. Sneirson	12. Cong and Freedman
13. Jeffers, Lin, Romero & Gaetano	14. Sandhu and Kapoor
15. Sutopo, Kot, Adiati & Ardila	16. Gavana, Gottardo & Moisello
17. Barnea and Rubin	18. Strategic constituencies approach
19. Zu and Song	20. Bodhanwala and Bodhanwala
21. Shamimul Islam, Tseng & Karia	22. Bibliometric Analysis
23. Thematic Analysis	

منابع

اخترشناس، داریوش، خدای پور، احمد، پورحیدری، امید. (۱۴۰۰). تدوین و ارزیابی مدل موانع اجرا، افشا و استاندارد‌گذاری پایداری شرکتی در ایران. *حسابداری ارزشی و*

رفتاری، ۶(۱۱)، ۲۴۹-۲۱۷.

امین، وحید، صالح‌نژاد، سید حسن. (۱۳۹۹). تأثیر عملکرد پایداری شرکتی بر ارزش افزوده اقتصادی در طی چرخه عمر شرکت. *دانش حسابداری مالی*، ۷(۲۵)، ۳۰-۱. آذر، عادل، مؤمنی، منصور. (۱۳۸۸). آمار و کاربرد آن در مدیریت. چاپ سیزدهم. انتشارات سمت.

حیدری، رسول، خواجه‌ی، شکراله، تهرانی، رضا، بغزیان، آلبرت. (۱۳۹۸). نظریه رفتار برنامه‌ریزی شده و مدل ارائه گزارشگری پایداری توسط مدیران. *حسابداری مالی*، ۱۱(۴۲)، ۵۱-۲۴.

مجلس شورای اسلامی. (۱۳۹۶). قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران. مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴.

معبودی، حمیدرضا، رضائی، فرزین، کردستانی، غلامرضا. (۱۴۰۰). تأثیر افشای اجزای گزارشگری پایداری بر ارتباط بکارگیری سطوح مختلف تکنیک‌های حسابداری مدیریت با ارزش آفرینی. *پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی*، ۱۰(۱۹)، ۳۴-۷.

Abeysekera, I. (2022). A framework for sustainability reporting. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 13(6), 1386-1409.

Akhtarshenas, D., Khodamipour, A., and Pourheidari, O. (2021). Development and evaluation of model of implementation barriers, disclosure and standardization of corporate sustainability in Iran. *Journal of Value and Behavioral Accounting*, 6(11), 217-249. [In Persian].

Aksoy, M., Yilmaz, M. K., Tatoglu, E., and Basar, M. (2020). Antecedents of corporate sustainability performance in Turkey: The effects of ownership structure and board attributes on non-financial companies. *Journal of Cleaner Production*, 276, 1-11.

Amin, V., and Salehnezhad, S. (2020). The Impact of Corporate Sustainability Performance on Economic Value Added Over the Corporate Life Cycle. *Financial Accounting Knowledge*, 7(25), 1-30. [In Persian].

Azar, A, Moemeni, M. (2009). Statistics and its application in management, 13th edition SAMT Publications. [In Persian].

Barnea, A., and Rubin, A. (2006). Corporate Social Responsibility as a Conflict between Shareholders. *Journal of Business Ethics*, 97(1), 71-86.

Bodhanwala, Sh., and Bodhanwala, R. (2018). Does corporate

- sustainability impact firm profitability? Evidence from India. *Management Decision*, 56(1).
- Brundtland Commission. (1987). Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future.
- Carroll, A. B. (1979). A three-dimensional conceptual model of corporate performance. *Academy of Management Review*, 4(4), 497-505.
- Clarke, V. and Braun, V. (2013). Teaching thematic analysis: Overcoming challenges and developing strategies for effective learning. *The Psychologist*, 26(2), 120-123.
- Cong, Y., and Freedman, M. (2011). Corporate governance and environmental performance and disclosures. *Advances in Accounting*, 27(2), 223-232.
- Correa-Garcia, J. A., Garcia-Benau, M. A., and Garcia-Meca, E. (2020). Corporate governance and its implications for sustainability reporting quality in Latin American business groups. *Journal of Cleaner Production*, 260, 1-12.
- Garcia-Sanchez, I. M., Suarez-Fernandez, O., and Martinez-Ferrero, J. (2019). Female directors and impression management in sustainability reporting. *International Business Review*, 28(2), 359-374.
- Gavana, G., Gottardo, P., and Moisello, A. M. (2017). Earnings Management and CSR Disclosure. Family vs. Non-Family Firms. *Sustainability*, 9(12), 1-21.
- Gold, N. O., and Taib, F. M. (2023). Corporate governance and extent of corporate sustainability practice: the role of investor activism. *Social Responsibility Journal*, 19(1), 184-210.
- Gray, R. (2013). Back to basics: What do we mean by environmental (and social) accounting and what is it for? A reaction to Thornton. *Critical Perspectives on Accounting*, 24(6), 459-468.
- Grewal, J., and Serafeim, G. (2020). Research on Corporate Sustainability: Review and Directions for Future Research. *Foundations and Trends® in accounting*, 14(2), 73-127.
- Heidari, R., Khajavi, Sh., Tehrani, R., Boghosian, A. (2019). The theory of planned behavior and managers' sustainability reporting model. *Financial Accounting*, 11(42), 24-51. [In Persian].
- Herzig, C., and Schaltegger, S. (2011). Corporate sustainability reporting: an overview, in Bennett, M and Buritt, R.L. (Eds). *Sustainability Accounting and Reporting*, Kluwer Academic Publishers, Boston Dordrecht/London, 301-324
- Islamic Consultative Assembly. (2016). Law of the 6th five-year economic, social and cultural development plan of the Islamic

- Republic of Iran. Approved on 2017/03/04. [In Persian].
- Jan, A. A., Lai, F-W., Asif, M., Akhtar, S., and Ullah, S. (2022). Embedding sustainability into bank strategy: implications for sustainable development goals reporting. *Int J Sustain Dev World Ecol*, 1-15.
- Jeffers, A., Lin, B., Romero, S., and Gaetano, L. D. (2014). Is It Time for Companies to Capitalize on Sustainability? *Sustainability*, 84(3), 6-17.
- Jones, M. J. (2010). Accounting for the environment: towards a theoretical perspective for environmental accounting and reporting. *Accounting Forum*, 34(2), 123-138.
- Kuzey, C., and Uyar, A. (2017). Determinants of sustainability reporting and its impact on firm value: evidence from the emerging market of Turkey. *Journal of Cleaner Production*, 143, 27-39.
- Lang, M., Lins, K. V., and Maffett, M. (2012). Transparency, Liquidity, and Valuation: International Evidence on When Transparency Matters Most. *Journal of Accounting Research*, 50(3), 729-774.
- Maboudi, H., Rezaei, F., and Kurdestani, Gh. (2021). The effect of disclosure of sustainability reporting components on the relationship between the use of different levels of management accounting techniques with value creation. *Applied Research in Financial Reporting*, 10(19), 7-34. [In Persian].
- Meuer, J., Koelbel, J., and Hoffmann, V. H. (2019). On the Nature of Corporate Sustainability. *Organization & Environment*, 33(3), 319-341.
- Ng, A. C., and Rezaee, Z. (2015). Business sustainability performance and cost of equity capital. *Journal of Corporate Finance*, 34, 128-149.
- Parmar, B. L., Freeman, R. E., Harrison, J. S., Wicks, A. C., de Colle, S., and Purnell, L. (2010). *Stakeholder Theory: The State of the Art*. Cambridge University Press. New York.
- Sandhu, H. S., and Kapoor, Sh. (2010). Corporate Social Responsibility Initiatives: An Aanalysis of Voluntary Corporate Disclosure. *South Asian Journal of Management*, 17(2), 47-80.
- Sneirson, J. F. (2009). Green Is Good: Sustainability, Profitability, and a New Paradigm for Corporate Governance. *Iowa Law Review*, 94(3), 987-1022.
- Sutopo, B., Kot, S., Adiati, A. K., and Ardila, L. N. (2018). Sustainability Reporting and Value Relevance of Financial Statements. *Sustainability*, 10(3), 1-14.
- Velte, P. (2023). Which institutional investors drive corporate

-
- sustainability? A systematic literature reviews. *Business Strategy and the Environment*, 32(1), 42-71.
- Zeff, S. A. (2013). The Objectives of Financial Reporting: A Historical Survey and Analysis. *Accounting and Business Research*, 43(4), 262- 327.
- Zhang, J. (2017). Users' perceptions of the drivers for corporate sustainability disclosures made by Chinese listed companies. Theses: Doctorates and Masters, Edith Cowan University.
- Zu, L., and Song, L. (2008). Determinants of Managerial Values on Corporate Social Responsibility: Evidence from China. *Journal of Business Ethics*, 88(1), 105-117.